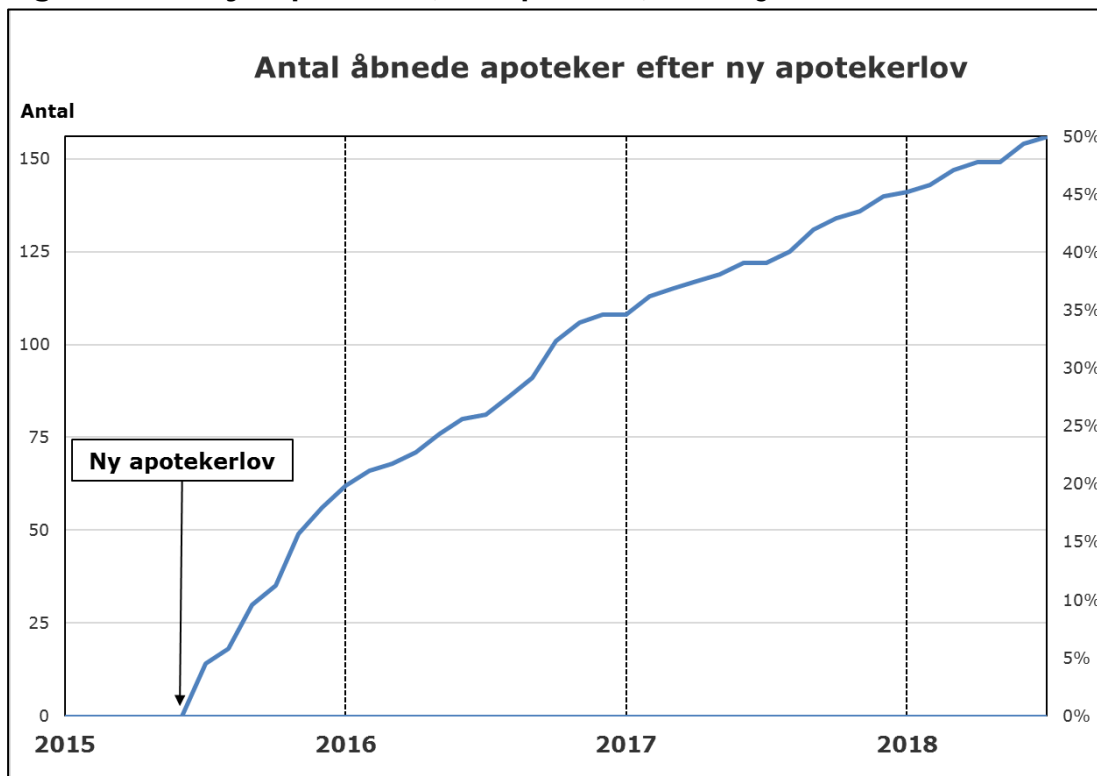

50 % flere apoteker øger konkurrencen og giver længere åbningstider og korte ventetider

3 år efter liberaliseringen af apoteksreguleringen i juli 2015 er der nu 50 procent flere apoteker i Danmark. De mange nye enheder har været med til at øge konkurrencen om kunderne, givet væsentligt længere åbningstider og rekordlave ventetider. Tilgængelighed og konkurrence er således øget markant, hvilket netop var det politiske mål med liberaliseringen.

Med liberaliseringen af apoteksreguleringen fra medio 2015 blev der åbnet op for friere etablering af nye enheder. Det politiske mål var at øge tilgængeligheden og konkurrencen, uden at det kom til at koste mere, og uden at det måtte gå ud over den høje sundhedsfaglige kvalitet. Målene synes i høj grad opfyldt. Siden 1. juli 2015, hvor den nye apotekerlov trådte i kraft, er der åbnet 156 nye apoteker, svarende til 50 procent flere receptekspederende apoteksenheder i indbyrdes konkurrence.

Figur 1: 156 nye apoteker (+ 50 procent) siden juli 2015

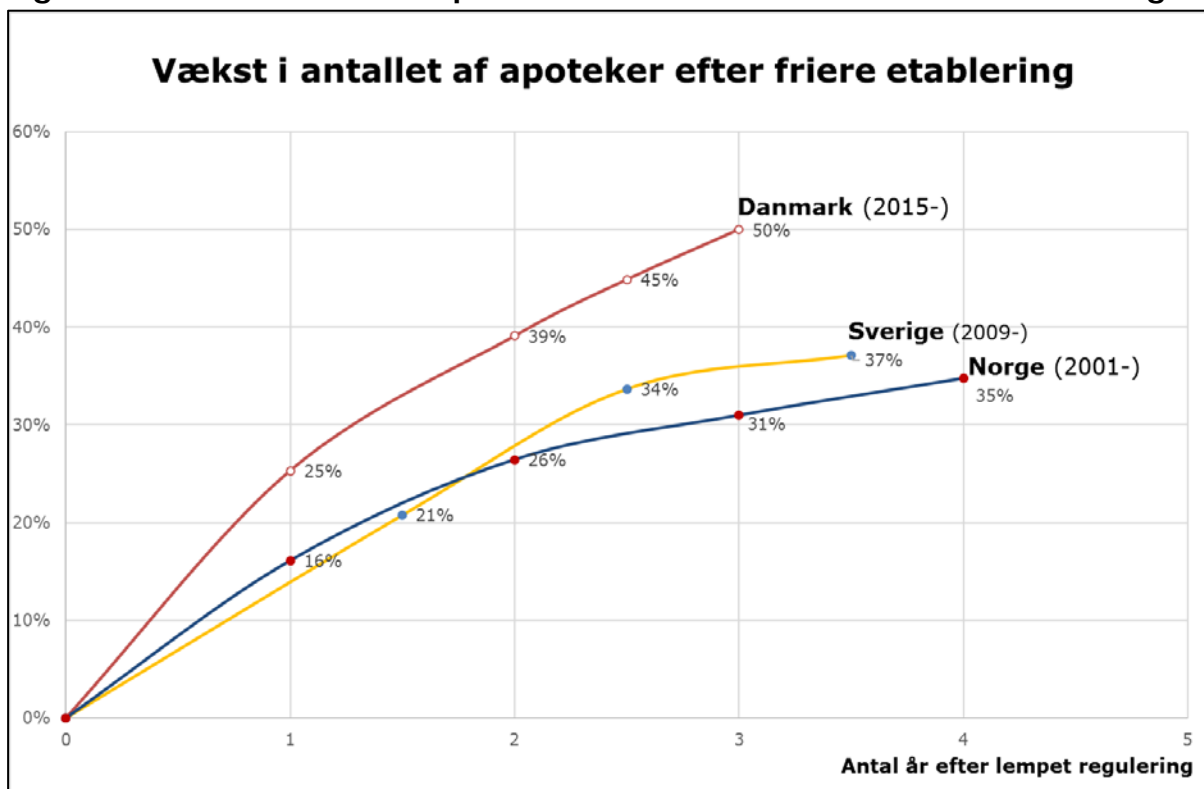
Kilde: Danmarks Apotekerforening. Opgjort pr. 31-08-2018.

Med etableringen af 156 nye apoteker har danskerne nu 468 apoteker at vælge imellem, når de skal købe lægemidler. Blandt de mange nye apoteker er der åbnet to rene online-apoteker, lige som de fleste andre apoteker også tilbyder e-handel med lægemidler. 79 af de nye apoteksfilialer er opgraderet fra et apoteksudsalg, mens 76

er helt nyoprettede filialer. I 2018 er der foreløbigt åbnet 16 filialer, hvoraf 11 er helt nye, og endnu flere er på vej den kommende tid.

Etableringen af apoteker er i Danmark vokset væsentligt hurtigere end forventet ved lovens vedtagelse, men også en del hurtigere, end det var tilfældet efter den norske liberalisering i 2001 og den svenske i 2009. I Norge var tilvæksten på samme tid efter liberalisering 31 procent, mens den i Sverige var 34 procent efter 2,5 år og 37 procent efter 3,5 år. Som vist i figur 2 har tilvæksten i antallet af danske apoteker altså været hurtigere sammenlignet med vores nordiske naboer.

Figur 2: Vækst i antallet af apoteker i Skandinavien efter friere etablering

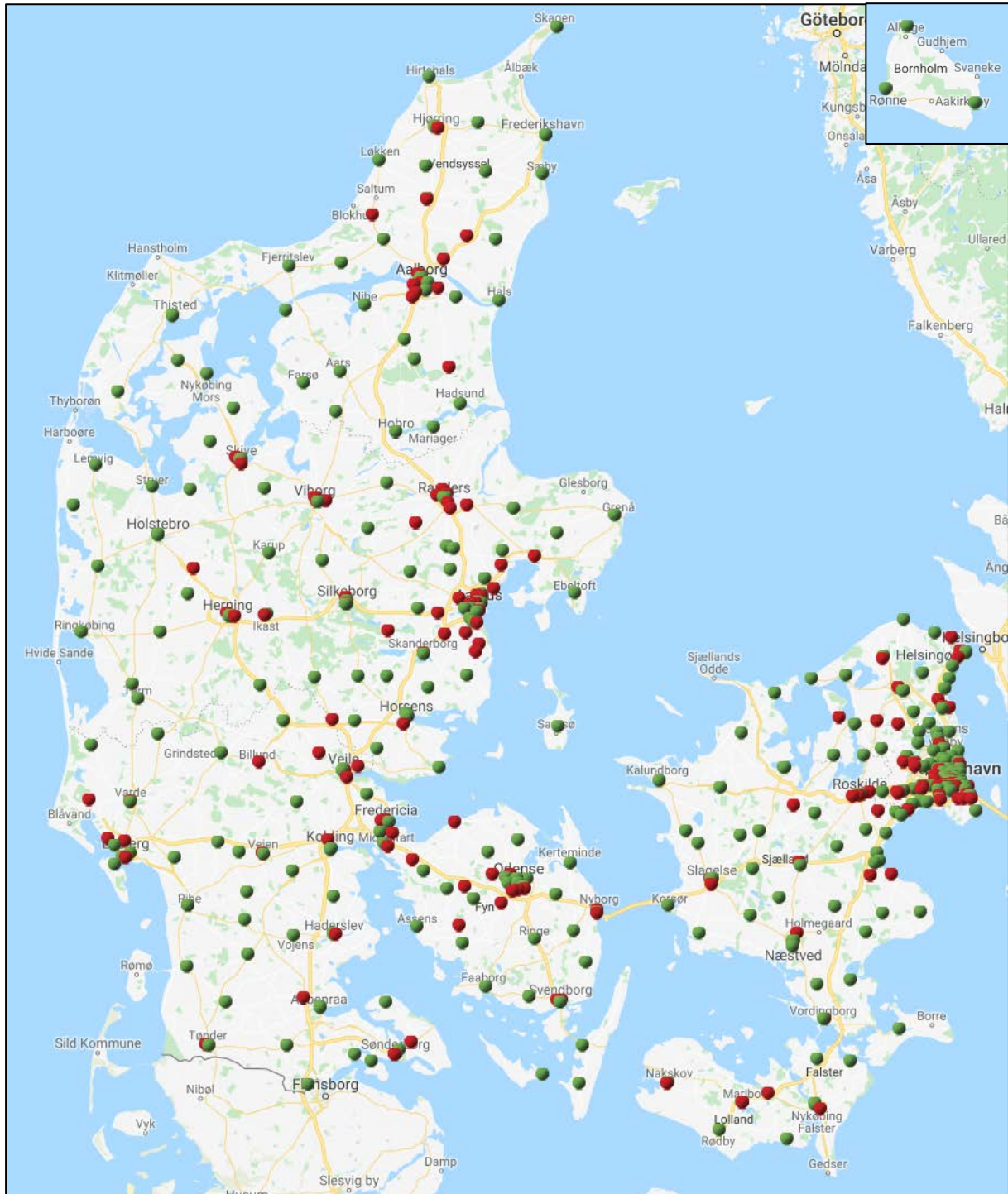

Øget geografisk tilgængelighed til apoteket

Med apotekerlovens friere rammer har apotekerne fået mulighed for at oprette op til syv nye apoteksfilialer i en radius af 75 km fra eget apotek. Indtil nu er to apotekere kommet op på at eje seks receptekspederende apoteksenheder, og den største afstand fra et moderapotek til en ny apoteksfilial er 32,1 km.

Selvom mange af de nye apoteker er koncentreret omkring de større byer og byområder, er der dog også kommet nye apoteker til i en række mindre byer og landområder. Dette giver en tæt apoteksdækning i hele landet, jf. kortet i figur 3 nedenfor.

Figur 3: Kort over apoteker før og efter 1. juli 2015

Kilde: Danmarks Apotekerforening. Opgjort pr. 31-08-2018

Anm: Grønne prikker viser de 312 "gamle" apoteker (og filialer) oprettet før 1. juli 2015. Røde prikker viser de 156 nye apoteker oprettet efter 1. juli 2015.

55 procent af de nye apoteker ligger tættere på et konkurrerende apotek end på apotekerens egne apoteker, hvilket er med til at øge konkurrencen i sektoren markant. Tabel 1 viser, hvordan disse 85 apoteker fordeler sig afstandsmæssigt i forhold til den nærmeste konkurrent. Her er det således, at 44 procent er åbnet mindre end

en kilometer fra konkurrenten og hele 84 procent ligger indenfor en radius af 5 km fra konkurrenten, hvilket peger mod en forøget konkurrence mellem apotekerne.

Tabel 1: Antal nye apoteker, der er tættest på en konkurrent, fordelt efter køreafstanden til nærmeste konkurrent

Køreafstand til konkurrent i kilometer	Antal apoteker	Fordeling
0-1	37	44%
1-3	26	31%
3-5	8	9%
5-10	9	11%
10-15	5	6%
>15	0	0%
Nye apoteker tættest på konkurrent	85	100%

Selv om de fleste nye apoteker er åbnet meget tæt på konkurrenterne i større byer og byområder, så er tilgængeligheden også forbedret i mindre byer og landområder, hvor der før var længere til et apotek. Således er hvert fjerde nye apotek åbnet mere end 3 kilometer fra nærmeste andet apotek. I Sverige er kun 5 procent af de nye apoteker åbnet mere end 3 kilometer fra nærmeste apotek, og halvdelen af de nye svenske apoteker er åbnet inden for en radius af 500 meter fra andre apoteker.¹ Dermed er tilvæksten af apoteker i Danmark i mindre grad koncentreret alene omkring de store byer med i forvejen mange apoteker og omfatter i højere grad også de mindre byer og landområder sammenlignet med Sverige.

Længere åbningstider og søndagsåbent

Den øgede konkurrence blandt apotekerne har udover bedre geografisk tilgængelighed også givet anledning til væsentligt bedre tidsmæssig tilgængelighed i form af længere åbningstider og rekordlave ventetider.

Siden liberaliseringen af apotekssektoren tilbage i 2015 er antallet af apoteker, der vælger at holde længe åbent, steget. Som det ses i tabel 2 nedenfor, var der i august 2018 55 procent flere apoteker, der oversteg en åbningstid på 47 timer, som kræves for byapoteker uden vagt². I alt er det omkring 60 procent af apotekerne uden vagt, der har længere åbent, end det krævede.

De øgede åbningstider skyldes blandt andet en voldsom stigning i antallet af apoteker, der åbner tidligere end klokken 9 og lukker senere end 17.30 på hverdage. I tabel 2 ses, at antallet, der åbner før klokken 9, er steget fra 0 til 25, mens de, der lukker senere, er vokset fra 25 apoteker til 111 i dag. Af disse 111 er der nu 12 apoteker, der har åbent til klokken 20 på hverdage mod tidligere 2.

¹ Kilde: Dagens Nyheter <https://www.dn.se/ekonomi/apoteken-har-blivit-fler-men-framfor-allt-i-storstaderna/> (kræver login).

² For apoteker, der ikke har vagtforpligtelse, er den krævede minimumsåbningstid i henhold til åbningstidsbekendtgørelsen på 47 timer om ugen for byapoteker og 44,5 timer om ugen for øvrige apoteker samt apoteksfilialer.

Weekend-åbningstiderne er også blevet øget markant. Her er der nu 44 apoteker, der har åbent om søndagen, hvorimod der kun var 2 tidligere. Derudover er antallet af apoteker, som har åbent i mere end 4 timer på lørdage, næsten tredoblet de seneste 3 år – fra 53 apoteker til 148 i dag. Inkluderer man vagttid, er der hele 92 apoteker, som har søndagsåbent, og 196, der har længe lørdagsåbent.

Tabel 2: Apotekernes åbningstider

	Normal-åbningstid			Inkl. vagttid
	Pr. 30/6 2015*	Pr. 31/8 2018	Ændring siden 30/6 2015	Pr. 31/8 2018
Antal receptekspederende apoteksenheder, inkl. online	312	468	+50%	468
Antal apoteker, der har åbent mere end 47 timer pr. uge	88	136	+55%	184
Antal apoteker, der har åbent om søndagen	2	44	+2100%	92
Antal apoteker, der har åbent mere end 4 timer på lørdage	53	148	+179%	196
Antal apoteker, der åbner før kl. 9 på hverdage	0	25	-	73
Antal apoteker, der lukker efter kl. 17:30 på hverdage	25	111	+344%	159
Antal apoteker, der har åbent til kl. 20 eller senere på hverdage	2	12	+500%	35

*) Før ændringen af apotekerloven trådte i kraft 1. juli 2015.

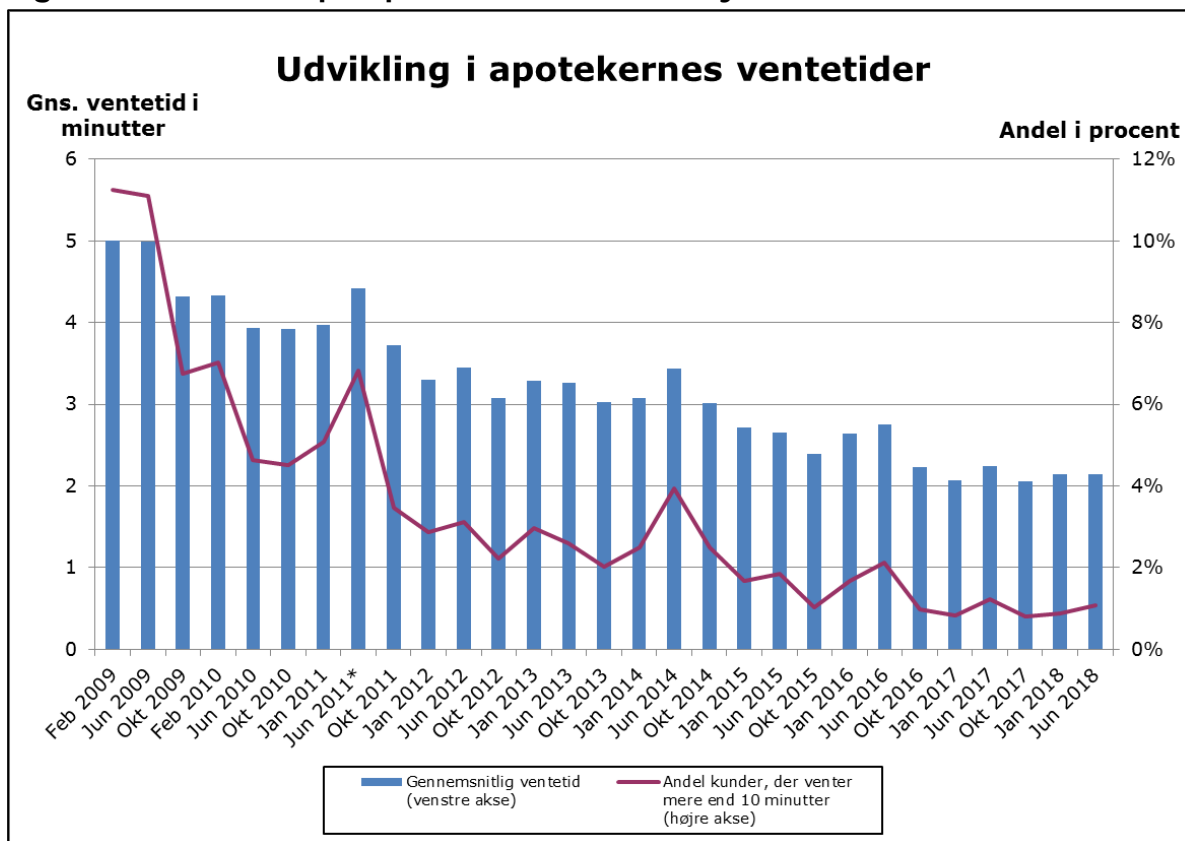
Kilde: Danmarks Apotekerforenings opgørelse på basis af apotekernes offentliggjorte åbningstider.

Som vist i tabel 2 er åbningstiderne blevet øget på alle parametre. Dermed har borgerne fået bedre mulighed for at hente deres medicin både i hverdagene og i weekenden. Åbningstider er en serviceparameter, og apotekernes længere åbningstider er et udtryk for øget konkurrence på denne parameter.

Korte ventetider – borgerne kommer hurtigere til

En anden serviceparameter, som apotekerne konkurrerer på, er ventetider, og danskerne kommer stadig hurtigere til på apoteket. Apotekerforeningen begyndte i 2008 systematisk at måle og offentliggøre statistik over ventetider på landets apoteker. Siden da er ventetiden mere end halveret, og borgerne venter nu i gennemsnit ca. 2 minutter på rådgivning og betjening på apotekerne. Den seneste måling fra juni 2018 viser, at den gennemsnitlige ventetid nu blot er på 2 minutter og 9 sekunder. Det er den laveste ventetid målt i en junimåling. Ventetiden er et halvt minut kortere end i juni 2015 og knap 3 minutter kortere end i 2009.

Figur 4: Ventetiden på apoteket er faldet til nyt rekordlavt niveau

Kilde: Danmarks Apotekerforenings ventetidsmål

*) Nedbrud på Lægemedelstyrelsens receptserver i ugen for ventetidsdataindsamlingen.

Samtidigt med de lave gennemsnitlige ventetider viser statistikken også, at kun én procent af apotekernes kunder venter mere end 10 minutter. En mere detaljeret statistik over ventetidsmålingerne siden 2008 er gengivet i bilaget nedenfor.

Der er flere grunde til, at apotekerne har kunnet nedbringe ventetiden, deriblandt mere fokus på ventetider, mere effektive arbejdsgange og teknologisk udvikling. Eksempelvis har flere end 4 ud af 10 apoteker investeret i fremtagningsrobotter, og apotekeren kan ved hjælp af elektronisk belastningsovervågning tilpasse bemandingen af apoteket, så der i travle perioder er flere medarbejdere på apoteket.

Apotekernes ansatte er fortsat eksperter i lægemidler og har fagligheden i højsædet, hvorfor der stadig skal sættes tid af til rådgivning og vejledning. Ventetiden på apoteket kan derfor ikke fjernes helt, da der fortsat skal være tid til at rådgive borgerne, tjekke recepter for fejl og mangler, samt sikre den generelle patientsikkerhed.

Langt de fleste af landets apoteker offentliggør detaljerede resultater af apotekets egne ventetidsmålinger fordelt på ugedage og tidsrum på det enkelte apoteks side på www.apoteket.dk.

BILAG:

Om ventetidsmålingerne

Den seneste ventetidsmåling er foretaget af Danmarks Apotekerforening i juni 2018. Her deltog 338 af landets nu 468 apoteker i undersøgelsen. Ventetiden er målt som tiden, fra kunden trækker et nummer, til kunden kaldes frem til ekspedition. En detaljeret statistik over ventetidsmålingerne siden 2008 er angivet nedenfor.

Resultater fra ventetidsmålingerne 2008-2018 (i alt 14,2 mio. kundebesøg)

Periode	< 5 min.	5-10 min.	10-15 min.	> 15 min.	> 10 min.	Gns. ventetid (min.)	Antal apoteker	Antal kunder
Maj 2008	66,4%	22,8%	7,3%	3,4%	10,7%	4,9	79	182.671
Okt 2008	75,5%	18,4%	4,7%	1,5%	6,2%	4,1	115	277.580
Feb 2009	65,1%	23,6%	7,4%	3,8%	11,3%	5,0	125	317.078
Jun 2009	64,9%	24,0%	7,5%	3,6%	11,1%	5,0	130	333.817
Okt 2009	72,0%	21,2%	5,2%	1,6%	6,8%	4,3	144	370.335
Feb 2010	72,0%	21,0%	5,4%	1,6%	7,0%	4,3	166	393.885
Jun 2010	76,9%	18,4%	3,8%	0,8%	4,6%	3,9	179	408.123
Okt 2010	76,9%	18,6%	3,6%	0,9%	4,5%	3,9	179	407.418
Jan 2011	77,0%	17,9%	4,0%	1,1%	5,1%	4,0	199	440.000
Jun 2011*	70,4%	22,8%	5,2%	1,6%	6,8%	4,4	162	422.194
Okt 2011	79,6%	16,9%	3,0%	0,5%	3,5%	3,7	182	414.268
Jan 2012	82,8%	14,3%	2,4%	0,5%	2,9%	3,3	228	467.319
Jun 2012	80,3%	16,5%	2,6%	0,5%	3,1%	3,5	233	498.977
Okt 2012	84,4%	13,4%	1,9%	0,3%	2,2%	3,1	226	460.654
Jan 2013	81,1%	15,9%	2,4%	0,6%	3,0%	3,3	216	459.032
Jun 2013	81,2%	16,2%	2,2%	0,4%	2,6%	3,3	216	483.542
Okt 2013	83,7%	14,3%	1,7%	0,3%	2,0%	3,0	232	503.509
Jan 2014	83,0%	14,5%	2,0%	0,4%	2,5%	3,1	233	473.862
Jun 2014	78,2%	17,8%	3,2%	0,8%	3,9%	3,4	226	493.624
Okt 2014	82,8%	14,7%	2,1%	0,4%	2,5%	3,0	231	493.257
Jan 2015	86,0%	12,4%	1,4%	0,2%	1,7%	2,7	235	501.850
Jun 2015	85,8%	12,3%	1,6%	0,3%	1,8%	2,7	243	512.869
Okt 2015	88,8%	10,2%	0,9%	0,1%	1,0%	2,4	246	489.113
Jan 2016	86,0%	12,3%	1,4%	0,3%	1,7%	2,6	270	535.138
Jun 2016	84,2%	13,7%	1,8%	0,3%	2,1%	2,8	257	543.010
Okt 2016	89,4%	9,6%	0,9%	0,1%	1,0%	2,2	295	520.931
Jan 2017	90,8%	8,4%	0,7%	0,1%	0,8%	2,1	307	534.337
Jun 2017	88,9%	9,9%	1,0%	0,2%	1,2%	2,2	314	579.346
Okt 2017	91,0%	8,2%	0,7%	0,1%	0,8%	2,1	321	553.707
Jan 2018	89,9%	9,3%	0,8%	0,1%	0,9%	2,1	333	570.576
Jun 2018	89,8%	9,2%	0,9%	0,1%	1,1%	2,1	338	594.348